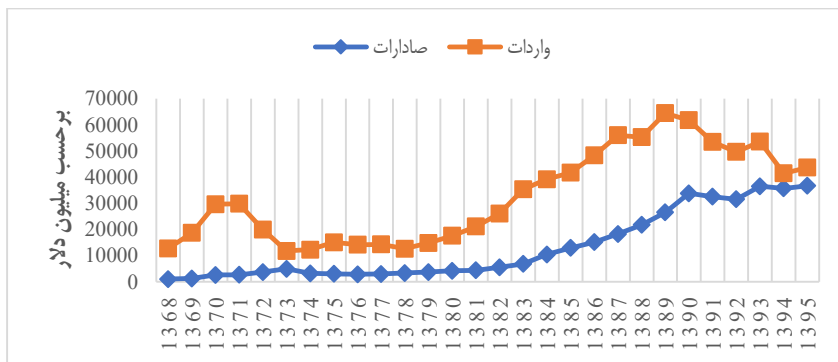

مطابق با نمودار ۱، حجم صادرات غیرنفتی طی برنامه پنج‌ساله اول (۱۳۶۸-۱۳۷۲) معادل ۱۷ هزار و ۸۳۶ میلیون دلار پیش‌بینی شده بود (برنامه اول توسعه)، ولی مجموع صادرات ایران در طول این برنامه با ۶۴ درصد تحقق به ۱۱ هزار و ۴۴۶ میلیون دلار رسید. مجموع واردات کشور نیز در این سال‌ها حدود ۱۱۱ هزار و ۱۱۲ میلیون دلار بوده است. پیاده‌سازی سیاست‌های تعدیل ساختاری؛ از جمله سیاست‌های پولی و ارزی، خصوصی‌سازی و سیاست‌های درهای باز (دهقان و سمیعی اصفهانی، ۱۳۹۶: ۴۴)، باعث شد که واردات کشور در این برهه زمانی افزایش یابد. چنان‌که با توقف این سیاست‌ها، از حجم واردات کشور کاسته شد. در برنامه دوم توسعه (۱۳۷۴-۱۳۷۸) نیز صادرات غیرنفتی تحقق ۵۹ درصدی از قانون مصوب داشته است. این رقم در برنامه توسعه سوم (۱۳۷۹-۱۳۸۳) حدود ۸۸ درصد بود.

نمودار ۱. وضعیت بازرگانی ایران (۱۳۶۸-۱۳۹۵)

منبع: ترازنامه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

در برنامه چهارم توسعه (۱۳۸۴-۱۳۸۸) با هدف‌گذاری صادرات غیرنفتی در حدود ۵۲ هزار و ۹۰۰ میلیون دلار، دولت موظف شده بود که صادرات غیرنفتی را سالیانه ۱۰,۷ درصد افزایش دهد (برنامه چهارم توسعه). آمارها نشان می‌دهد که مجموع صادرات غیرنفتی کشور نسبت به برنامه قبل بهبود یافته است، اما باید گفت که بخشی از این صادرات مربوط به صادرات فرآورده‌های حاصل از نفت